

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKÉ ZVEZE.

ŠTEV. 10.

V LJUBLJANI, 25. OKTOBRA 1911.

LETO VIII.

Dr. Josip Scheiner.

Petdesetletje — pol stoletja, kako kratka doba v zgodovini človeštva in vendar kako dolga in važna v žitju enega rodu, zlasti pa v življenju poedinca! Ob petdesetletnici svojega rojstva se ozre mož, ki je nesebično posvetil svoje življenje delu, lahko samozavestno in zadovoljno na polje svoje delavnosti, zakaj videl bo uspehe svojega truda, preverjen bo, da njegovo delo ni bilo zaman. V bodočnost mu je pa odprta svella cesta za uresničenje njegovih teženj in stremljenj.

Pretekle dni je praznovala sokolska družina petdesetletnico svojega ljubljene staroste, neutrudno delavnega br. dr. Josipa Scheinerja. Narodil se je 21. septembra leta 1861. v Beneševu. V rojstnem kraju, kjer je bil njegovo očie odvetnik, je obiskoval ljudsko šolo. Gimnazijo je dovršil v Pragi; ondi se je vpisal potem na češko vseučilišče in se posvetil pravnistvu. L. 1885. je vstopil kot koncipient v odvetniško prakso. L. 1889. je dosegel doktorsko čast, l. 1893. pa je odprl odvetniško pisarno v Pragi.

„Predvsem sem Sokol! — Verujem trdno in neomajno v нравno vrednost in silo sokolske stvari, zrem v njej neusahljiv vir naše življenske moči in odpornosti v težkem boju za naš obstanek, preverjen sem, da ta, četudi morda le polagoma,

toda gotovo zavzame in utrdi vsa dosedaj neobdelana češka tla...“, tako je izpovedal letos v svojem članku „Moj credo“ Scheiner, ki stoji že izza mladih let v sokolskih vrstah. Že gimnazijec je obiskoval deško telovadbo v Tyrševem zavodu. Dovzetni in marljivi deček je Tyršu ugajal izredno, zato mu je posvečal učitelj posebno pozornost. L. 1878. je pristopil praškemu Sokolu

ter enako vztrajno, kakor v Tyrševem zavodu, gojil tudi tu telovadbo. Društvo in sploh češko Sokolstvo je dobilo v njem neutrudnega propagatorja in delavca. Bil je zvesto vdan svojemu učitelju Tyršu, ki so ga nanj vezale tudi vezi sorodstva; Scheiner je bratranec Tyrševe soproge. Tyrš ga je že l. 1882. pritegnil redakciji „Sokola“ in ga tako uvedel v sokolsko pisateljevanje. Po njegovi smrti je skupno z Jaroslavom Stýblom, urejal „Sokola“, po Stýblovi smrti l. 1887. pa je samostojno prevzel redakcijo „Sokola“, kjer še dan-

danes dosledno nadaljuje Tyršev sokolski program.

L. 1884. je bil Scheiner sprejet v vaditeljski zbor praškega Sokola; tukaj je deloval deset let vztrajno in uspešno, tako da ga je imenoval vaditeljski zbor za svojega častnega člana. Kot član vaditeljskega zbora je bil izbran

Dr. Josip Scheiner.

za Tyrševega pobočnika. Bivši marljivi gojenec je stal sedaj ob strani svojega učitelja kot sočinitelj pri vseh važnih ukrepih in dejanjih. Toda še tistega leta ju je razdružila neizprosna usoda — dr. Tyrš se je ponesrečil v Oetzu, kjer je našel v ledenih valovih reke Aache svojo smrt. Ko je došla ta grozna vest v Prago, je poslal praški Sokol Scheinerja z Rixijem, da poiščeta truplo dragega ponesrečenca in ga prepeljeta v Prago. Bridko je bilo slovo ob svežem grobu na olšanskem pokopališču — mladi sokol Scheiner je izgubil svojega genialnega vodnika. Toda, utrjen v sokolskih načelih, ni omagal, „Bratje, vedno više in više, tja do popolnosti!“ temu klicu nepozabnega Tyrša je sledil, začel še intenzivneje nego prej delovati za razširjenje in poglobljenje sokolske ideje v češkem narodu in sploh v Slovstvu ter postal eden prvih sokolskih činovnikov — vreden naslednik velikemu Tyršu.

Odsihdob je sodeloval pri vseh važnejših pojavih v Sokolstvu in zavzemal vedno odgovorna mesta v vodilnih vrstah. L. 1887. je bil izvoljen za tajnika slavnostnega odbora za vsesokolski zlet, ter določen za slavnostnega govornika pri javni telovadbi 26. junija v Češkem Brodu, ko je bil zlet v Pragi prepovedan. Naslednje leto je uredil arhiv in knjižnico praškega Sokola. Marljivo je deloval v tem času na pripravah za ustanovitev zveze sokolskih društev na Češkem. Sestava pravil České Obce Sokolské je njegovo delo. Na ustanovnem občnem zboru České Obce Sokolské l. 1889. je bil izvoljen v predsestvo, kjer je prevzel tajniške posle; vodil jih je nato skoro celo desetletje, do l. 1898., ko je bil izvoljen za II. zveznega podstarosta.

L. 1890. je izvolil praški Sokol Scheinerja za svojega tajnika, leto pozneje mu je bilo poverjeno tajništvo II. vsesokolskega zleta v Pragi in ureditev sokolskega oddelka na jubilejni razstavi. Pri III. vsesokolskem zletu l. 1895. v Pragi je bil zopet izbran za tajnika in to leto je postal podstarosta praškega Sokola. V dosego enotnega razvoja in krepkejšega delovanja je stremel Scheiner za združenjem vseh čeških sokolskih društev v skupno organizacijo. Vlada je dolgo nasprotovala tej nameri in šele l. 1896. je bila združitev dovoljena z imenom „Zveza češkoslovanskega Sokolstva“ in je obsegala: Češko sokolsko zvezo, Moravsko-šlezjsko sokolsko zvezo in Dolenje-avstrijsko sokolsko župo. Scheiner je bil določen za zveznega tajnika. Izdelal je tudi vzorna pravila društvom in župam.

Ko se je priredila l. 1895. češkoslovanska narodopisna razstava, je bil tudi Scheiner izvoljen v razstavni odbor. Naslednje leto je bil poklican v kuratorij „Narodopisnega muzeja“ in v kuratorij Náprstkovega obrtnega muzeja. L. 1898. je sodeloval pri ustanovitvi Slovanskega kluba v Pragi; bil mu je izpočetka tajnik, od l. 1901. pa je njegov predsednik. Fr. Palackega slavje l. 1899. je dobilo po njegovem prizadevanju vseslovanski značaj. Scheiner se je tega leta udeležil tudi Mickiewiczzeve slavnosti v Krakovu.

Ko je prišla l. 1899. pri praškem Sokolu v pretres volitev novega staroste, je bil izbran z navdušenjem Scheiner za to častno mesto. Dve leti potem (l. 1901.) je prevzel mesto podstaroste v slavnostnem odboru za IV. vsesokolski zlet v Pragi in je bil za svoje zasluge odlikovan z medaljo České Obce Sokolské. L. 1904. je postal starosta České Obce Sokolské, ki je sedaj družila pod svojim okriljem vse sokolske organizacije, ki so prej tvorile „Zvezo češkoslovanskega Sokolstva“. Tako je postala Česká Obec Sokolská središče vsega češkega Sokolstva, Scheiner pa odločilen vodnik vsega sokolskega gibanja. L. 1907. je predsedoval Scheiner impozantnemu V. vsesokolskemu zletu v Pragi.

Mogočno se je dvignilo češko Sokolstvo po svoji skupni, enotni organizaciji. Scheiner pa je težil za tem, da združi sokolske organizacije vseh slovanskih plemen v enotnem sokolskem taboru. Za najboljšo sredstvo v dosego tega cilja je smatral sokolske zlete, na katerih imajo Sokoli raznih slovanskih narodov priliko, se med sabo spoznavati, zlete, ki so dalekosežnega pomena za razvoj in razširjenje sokolske ideje. „Kdor Slovan, ta Sokol“, ta cilj, ki ga je zamislil Tyrš, je imel Scheiner vedno pred očmi. V tej misli ga prvič vidimo l. 1892. v Levovu, kjer na čelu junaških čeških Sokolov skupno z br. dr. Pippichom zastopa odbor Č. O. S. Dve leti pozneje (l. 1894.) se je mudil s češkim sokolskim odposlanstvom med nami Slovenci v Ljubljani, odkoder je nadaljeval potovanje v Postojno, Gorico in Trst. To leto je bil tudi v Poljski Vratislavi. L. 1896. je bil s češkimi Sokoli na zletu poljskega Sokolstva v Krakovu in istotako zopet l. 1910. L. 1903. je bil drugič v Levovu na poljskem vsesokolskem zletu in leto kasneje (l. 1904.) je obiskal na čelu mnogobrojnih čeških sokolskih čet nas Slovence za II. vsesokolskega zleta v Ljubljani. Ta impozantni polet čeških Sokolov je veljal zlasti povzdigi

in okrepitvi šibkega slovenskega Sokolstva. Scheiner je v „Sokolu“ ponovno opozarjal na naš zlet, priobčeval navodila zanj ter zlasti v lepem članku, nadpisanem „Naprej, zastava Slave!“, z vznesenimi besedami razmotrival važnost tega zleta ter pozivljajl češke Sokole k najobilnejši udeležbi. Na zletu samem je krasno označil poslanstvo Sokolstva v Slovanstvu z besedami: „Sokolska ideja se povznaša k visokemu cilju povzdige vsega Slovanstva, z nalogo, iz mehke, ponižne duše slovanske stvoriti silen značaj, neomahljiv in zmožen vsega odpora.“ Slovenskim Sokolom pa je zaklical: „Če nas pozdravljate kot svojega starejšega brata in učitelja, no, sledite nam v izvrševanju sokolskih gesel, s katerimi smo mi vzrasli in se okrepili, stvorite z nami mejah naših trdno, nerazrušno trdnjavo iz prsi in pleč sokolskih proti navalom na nas. Glavo pokoncu, Slovenci!“ In ognjevite Scheinerjeve besede so našle odziv v slovenskih srcih, zakaj prav pod silnim vplivom češkega Sokolstva se je po l. 1904. slovensko Sokolstvo ojačilo in razširilo izredno močno. Scheiner ima velikih zaslug tudi za slovensko Sokolstvo. V naslednjih letih je vodil Scheiner češke Sokole v Zagreb k 30-letnici zagrebškega Sokola l. 1905., l. 1906. pa na l. zlet hrvaškega Sokolstva, odkoder ga je peljala pot v Črno Goro. L. 1907. se je mudil v Ruščuku pri bolgarskih „Junakih“, l. 1908. pa v Belgradu, kjer je deloval za združenje srbskih telovadnih društev „Dušan Silni“ s srbskimi sokolskimi društvi. Tri leta kasneje (l. 1910.) ga dobimo zopet na slovanskem jugu v Sofiji in Belgradu.

Scheiner pa je tudi v vednem pismenem stiku z vsemi sokolskimi zvezami, na vsak dopis prijazno odgovarja. Ako le more, rad in hitro ustreza vsem mnogobrojnim prošnjam, dohajajočim mu iz sokolskih organizacij. Trud je rodil uspeh — dobro seme je pognalo na skrbno obdelani slovanski njivi dragocen sad — l. 1908. so se združile slovanske sokolske zveze v „Zvezo slovanskega Sokolstva“. Kaj je naravneje, kakor da so si Scheinerja izvolile za svojega starosto! V tej funkciji je zastopal slovensko Sokolstvo prvokrat na večji prireditvi letos v Zagrebu za II. hrvaškega vsesokolskega zleta, kjer je zborovala pod njegovim predstvom tudi „Zveza slovanskega Sokolstva“.

L. 1909. je vodil odpravo Č. O. S. v Ameriko; ondi je propagiral med nezdruženimi

sokolskimi organizacijami združitve v enotno skupino, kar se mu je posrečilo deloma.

Toda ne samo pri slovanskih, tudi pri neslovanskih narodih, pred vsem kulturnim svetom, je hotel uveljaviti Scheiner Sokolstvo in sokolski telovadni sestav. Zato je pričel kot urednik „Sokola“ dopisovati z uredništvom francoskega telovadnega časopisa „Le Gymnaste“ in je povzročil poziv Sokolstva na zlet gimnastov v Parizu l. 1889.; Češki Sokoli so se ga udeležili s sijajnim uspehom. Tako je sklenil Scheiner stik Čehov s Francozi in položil temelj spoznavanju Čehov z inorodci. Izmed številnih prireditev, na katerih je zastopal Scheiner Č. O. S., naj omenim le nekatere: l. 1897. v Bruslju na zborovanju evropske mednarodne telovadne zveze, kateri je pristopila tudi Č. O. S.; l. 1903. je ob podobni priliki v Antverpi uredil sokolsko razstavo; l. 1901. se je udeležil zleta francoskih gimnastov v Nici, kjer je prejel častno medaljo mesta Pariza; l. 1906. je zastopal Č. O. S. na mednarodnem telovadnem zletu v Bernu; tam je sprožil misel, da so se vršile mednarodne telovadne tekme v Pragi za V. vsesokolskega zleta l. 1907. L. 1908. je bil zopet v Parizu na čelu deputacije Č. O. S. na slavlju 35-letnice Unije francoskih gimnastov in je bil imenovan za častnika francoske častne legije; l. 1910. je vodil češke Sokole v London, kjer so si priborili v tekmi z Angleži in Francozi angleški srebrni ščit in l. 1911. je bil v Turinu, kjer si je češka vrsta v evropski mednarodni tekmi priborila prvo mesto.

Častno ime si je pridobil Scheiner tudi na sokolskem literarnem polju. Četrto stoletje izhaja pod njegovim uredništvom vodilni sokolski organ „Sokol“. Nad 70 člankov organizacijske in splošne telovadne in sokolske vsebine je poteklo izpod njegovega peresa in nebroj zapiskov. Izmed njegovih samostojnih del so najvažnejša: „Zgodovina Sokolstva v prvem 25-letju“ (l. 1887.), kjer nam podaja Scheiner jako pregledno sokolsko zgodovino, in kjer ima tudi slovensko Sokolstvo svoje mesto; „Telesne vaje v starem veku“, izdal l. 1891. Praški Sokol; „Po Tyrševem sledu“ in „Miroslav Tyrš“, ki je izšel letos že v drugi izdaji. Nadalje je izdal Scheiner l. 1894. „Razprave in govore dr. Miroslava Tyrša“, s čimer si je pridobil velikih zaslug za razširjenje znamenitih Tyrševih spisov. V Pragovem „Sborniku“

je priobčeval od l. 1884—1895 letne pregledne sokolskega delovanja, poleg tega je pa bil še sotrudnik drugih listov in zbornikov. Imel je nad sto predavanj in imel mnogo slavnostnih govorov. Zlasti pomembno je njegovo poročilo o Sokolstvu na vseslovanskem shodu v Pragi l. 1908.

Kot pravnik-strokovnjak je Scheiner sotrudnik „Právnik“ in „Pravniških razgledov“, ter ureduje „Pregled odločb najvišjega sodnega dvora“.

Ob vsem tem ogromnem delu pa je našla petdesetletnica rojstva Scheinerja zdravega in krepkega. Srednje visoka postava mu je gibčna, njegovo sokolje oko ima bister in globok pogled, ves izraz priča o svežem in mladostnem duhu,

mногоobsežnem in vedno polnem novih misli in načrtov, jekleni njegov značaj ne pozna omahljivosti in popustljivosti. Ob petdesetletnici so se ga spominjala s ponosom in hvaležnostjo tisočera in tisočera srca, zakaj njegovo ime je splošno znano vsemu češko-slovanskemu in Slovanom prijaznemu svetu.

Tudi slovensko Sokolstvo, dragi brat Scheiner, se spominja Tvoje petdesetletnice s hvaležnostjo v srcih ter želi, da bi še dolgo vrsto let v najboljšem zdravju starostoval celokupnemu slovenskemu Sokolstvu in ga neustrašeno vodil po svetli cesti, ki Ti jo je pokazal Tvoj veliki učitelj, nesmrtni Tyrš. Na mnoga srečna leta, iskren „Na zdar!“ iz slovenskih pokrajin! —c

Telovadne igre.

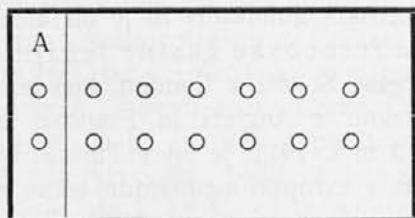
Sestavil dr. Ljudevit Pivko.

(Dalje.)

28. Dvojčki.

Igralcev sodo število 10—20. Ob koncu ali sredi igrišča je naznačen ris.

Igralci imajo tepežke in se primejo po dva in dva za roke (dvojčki). Vsak dvojček si mora zapomniti svojega soigralca.

Določena dvojica stopi v ris, kjer si podasta igralca roke, ostale dvojice pa se postavijo pred risom, kakor je naznačeno na sliki. Dvojčka v risu zakličeta: „Ena, dve, tri!“ in prestopita na igrišče. Drugi igralci se razkrope na vse strani, poskakujejo okoli dvojčkov in pazijo, da jih ne udari kateri izmed njiju s tepežko. Kadar se dotakne dvojček igralca, si mora dotični igralec v teku najti svojega soigralca in se prijati z njim za roko ali pa zbežati naravnost v ris, kamor mu sledi njegov soigralec. Dokler si ne podasta rok, imajo ostali igralci pravico, da ju preganjajo in tepejo s tepežkami, kadar se pa primeta, smeta mirno oditi v ris ter začeti igro iznova.

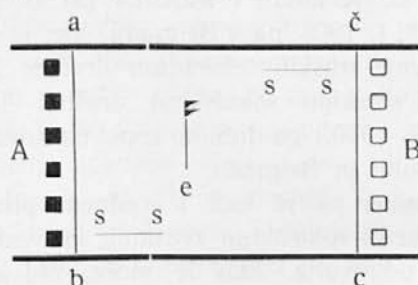
Pravila: Na igrišču se držita dvojčka ne prestando za roke.

Kdor udari dvojčka, ki se drži svojega soigralca, se smatra za ujetega in dvojčka zakličeta

glasno njegovo ime. Kdor prestopi mejo igrišča, tistega smatrajo za jetnika in ga smejo tepsti, dokler ne uide v ris ali dokler se ne prime s svojim soigralcem.

29. Lov tatov.

Igralcev 4—20. Igrišče *abcč* je četverkotnik, 40 ali 64 korakov dolg in 15 korakov širok. V točki *e*, ki je od risa *ab* za 3 osmine vse dolžine igrišča in od risa *cč* za 5 osmin, stoji

kol s klobukom ali robcem. Če je n. pr. igrišče 40 korakov dolgo, potem je oddaljen kol 15 korakov od risa *ab* in 25 korakov od risa *cč*. ($64 = 24$ in 40 , $80 = 30$ in 50).

Igralci se razdele na dve enako močni stranki. Prva stranka so tatje, ki se postavijo za ris *ab* v predelku *A*, t. j. bliže kola, druga pa so čuvaji, stoječi v predelku *B*. Na vodnikovo povelje: „Ena, dve, tri!“ stečeta prvi tat in prvi čuvaj sočasno proti kolu. Tat sname klobuk, oziroma robec s kola in ubeži zopet proti svojemu taboru, čuvaj pa ga izkuša dohiteti in udariti, preden doseže ris *ab*. Če dohiti čuvaj tata, potem gre tat v sužnost k čuvajem in se

postavi na črto $s-s$ ob risu cc , ako pa uide tat z ukradenim predmetom v svoj tabor, je čuvaj ujet ter ostane na črti $s-s$ pri tateh. — Sedaj stečeta drugi tat in drugi čuvaj itd.

Naposled preštejeta stranki svoje sužnje ter menjata stojišče: prejšnji čuvaji so v drugem delu igre tatje, prejšnji tatje pa čuvaji. Zmaga ona stranka, ki si nalovi v obeh polovicah igre več sužnjev.

Pravila: Tat, ki zbeži preko bočne meje igrišča, gre v sužnost.

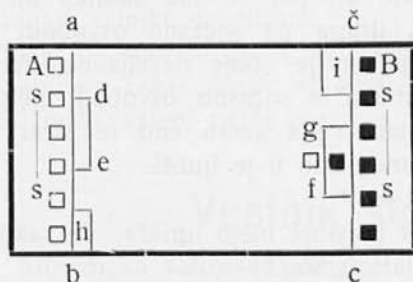
Čuvaj preganja tata in ga lovi tudi brez ozira na to, ali je ugrabil predmet na kolu, ali ne. Če uide tat za svoj ris, se mora vrniti tudi čuvaj na svoj ris in ne sme prej izza njega, dokler ne steče tat.

Če tat ne prinese ukradenega predmeta v predelek A , n. pr. če ga izgubi medpotoma, mora iti v sužnost.

Drugi način: Tat in čuvaj stečeta na igrišče istočasno brez povelja. Čuvaj se vrne vselej v svoj tabor, kadar se vrne tat, in sme udariti tata šele takrat, kadar je zares snel predmet s kola. Tat sme dražiti čuvaja in hoditi okoli kola ter izkušati odvrniti njegovo pozornost od kola in v ugodnem trenutku zbežati z ukradenim predmetom. Pri tem načinu se naj presadi točka e na sredo igrišča.

30. Preža.

Igralcev 9–20. Igrišče četverkotnik, 50 korakov dolg in 15–20 korakov širok, s predelkom na vsakem koncu.

Pred vsakim risom (ab in cc) se potegne še ena črta, dolga 3–4 korake (ed in fg), ki omejuje prostor za prežalca. V desnem kotu (h , i) se določi „ječa“, zadaj za risom pa se naznači „temna ječa“ ($s-s$), kamor prihajajo jetniki, ki ne smejo več uhajati.

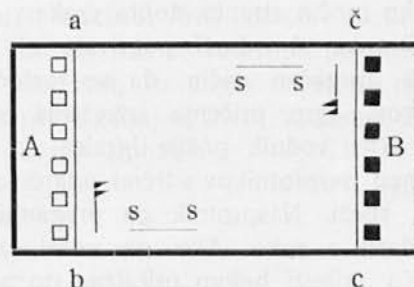
Enako močni stranki imata vsaka svojega vodnika in se postavita vsaka v svojem predelku (A , B). Vodnik stranke A pošlje enega izmed svojih dražit nasprotnike. Vodnik nasprotne stranke B določi enako spretnega igralca, ki stopi

med risa cc in fg . Igralec stranke A draži nasprotnika, in sicer s tem, da se suče pred črto fg , kakor da bi jo hotel prestopiti ali se je dotakniti z nogo. Prežalec opazuje vse njegove gibe in mu sledi semintja za črto fg . Kadar se dotakne izzivalec črte, zbeži hipoma k svoji stranki, prežalec pa za njim in ga izkušati dohiteti. Če ga ujame, se vrne z njim in ga pusti v ječi i , sam pa gre k nasprotnikom, da jih draži na isti način. Ako pa izzivalec uide, je prežalec ujet. Tako pošiljata vodnika po vrsti posamezne igralce izzivat, dokler ne doseže ta ali ona stranka določenega števila jetnikov.

Drugi način je še zanimivejši, če se namreč določi, da smejo jetniki uhajati iz ječe. Če se posreči kateremu jetniku, da uide nasprotnikom v svoj tabor, je zopet prost, ako ga pa bežečega dohiti in udari paznik, je drugič ujet in se ne sme odslej udeleževati igre, temveč pride v „temnico“ ss za risom, odkoder ne more več uhajati. Za vsakim jetnikom se postavi paznik, ki ga opazuje in zasleduje neprenehoma, če bi hotel uteči. Bežečega jetnika sme udariti samo paznik, ki hiti za njim izza domačega risa, ne pa igralec, ki se vrača od nasprotne strani.

31. Izzivanje.

Igralcev 8–20. Igrišče: četverkotnik, 50 korakov dolg in 15–20 korakov širok, s predelkom na vsakem koncu.

Dve enako močni stranki stojita druga proti drugi, prva v predelku A , druga v B . Z eno nogo stoje igralci na risih ab in cc . Žreb odloči, katera stranka začenja igro. Če pričinja n. pr. stranka A igro, pošlje njen vodnik enega izmed svojih k risu cc , ki izziva kateregakoli izmed nasprotnikov s tem, da ga udari trikrat ob nastavljeno dlan. Po tretjem udarcu se urno obrne in zbeži k svojcem v predelek A , izzvani nasprotnik ga pa lovi. Če ga dohiti, potem mora izzivalec v sužnost, sam ga pa gre na isti način izzivati k stranki A . Če pa izzvani nasprotnik ne udari izzivalca, ostane kot suženj stranke A na

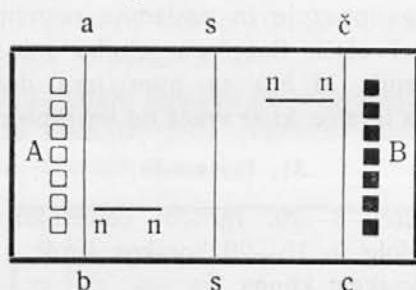
črti ss. Stranka, ki si je zarobila sužnja, izziva iznova itd. Igre je konec, kadar je vsak izmed igralcev izzival vsaj enkrat.

Eden in isti igralec si zarobi lahko dvoje, troje ali še več sužnjev, ako so ga izzivali večkrat. Kadar pride na vrsto nasprotnik, ki zna izvrstno teči, izkuša osvoboditi svoje ujete tovariše in zato izziva tistega, ki ima največ sužnjev. Če mu uteče, potem so oproščeni vsi sužnji, ki si jih je prej naložil izzvani nasprotnik, in smejo igrati dalje. Zmaga stranka, ki ima naposled več sužnjev.

Pravila: Če prestopi izzivalec mejo igrišča, se smatra za jetnika. Istotako ne sme preganjalec prestopiti nasprotnega risa. Tekati se sme samo naravnost naprej.

32. Pogon (izzivanje vojsk).

Igralcev 20—40. Igrišče: četverkotnik 40 korakov dolg in 30 korakov širok s 3 korake širokima predelkoma A in B ob koncih. Tretji ris ss naznačuje srednjo črto igrišča. Crti nn značita mesto za jetnike.

Enako močni stranki stojita vsaka v svojem taboru. Stranka A odloži pokrivala ali pa se označi na drugačen način, da se razločuje od nasprotnikov. Igro pričenja izžrebana stranka, n. pr. A. Njen vodnik pošlje igralca, ki izzove enega izmed nasprotnikov s tremi udarci ob dlan ter zopet zbeži. Nasprotnik ga preganja in ga izkuša udariti z roko. Ako ga udari, zakliče: „Stoj!“ Ko pribeži begun približno do polovice igrišča, takrat steče drugi igralec iz stranke A proti preganjajočemu nasprotniku. — Nasprotnik se mora sedaj umakniti in se zateči v svoj predelek B, zakaj v tej igri je **temeljno pravilo, da sme vsakdo, ki steče pozneje izza svojega risa, ujeti nasprotnika, ki je zapustil poprej svoj tabor.** Izzvanemu nasprotniku prihite zopet drugi igralci iz stranke B na pomoč itd., dokler ne udari kateri igralec nasprotnika in zakliče „Stoj!“ Nato obstoje vsi tekalci in se vrnejo vsak v svoj tabor. Jetnik se postavi na določenem prostoru nn, tičoč se z eno nogo risa, pomoli roko svojem in čaka rešitelja.

Naslednji del igre pričenja igralec, ki je ujel nasprotnika, toda ni mu treba več izzivati nasprotnika kakor začetkoma, temveč prestopi naj samo srednjo črto in izkuša izvabiti odtod nasprotnika. Nato se vrši igra kakor poprej. Drugi jetnik se pridruži prvemu tako, da ga prime za roko in pomoli drugo roko proti svojemu taboru.

Vsaka stranka izkuša osvoboditi svoje ujete prijatelje. Kadar se posreči pristašu prihiteti k jetniku, ga udariti in zaklicati: „Prost!“, takrat so prosti tudi vsi drugi jetniki, držeči se za roke, in se smejo vrniti k svojim tovarišem. Osvoboditelj začne naslednji del igre.

Igre je konec, kadar si naloži ena izmed strank določeno število jetnikov, n. pr. 4—5. Ob majhnem številu igralcev stoji vselej samo en jetnik na črti nn, prejšnjega jetnika pa izpuste, vendar pa si ga štejejo v število jetnikov. Naslednjo igro pričenja zmagovalna stranka.

Pravila: Pred začetkom igre si izbereta stranki skupnega sodnika, ki zasleduje pazno vso igro in odločuje v spornih slučajih s svojim glasom. Če prezre sodnik kak dogodek in se stranki nočeta podvreči njegovi odločitvi, potem se sklene premirje in vsi se vrnejo na svoja stojišča ter prično igrati iznova.

Število jetnikov, ki odločuje zmago in konec igre, se določuje pred igro.

V vsaki igri se sme ujeti samo en igralec. Če ujame stranka sočasno dva nasprotnika, potem si izbere enega izmed njiju, drugi pa je prost. Ako ujameta obe stranki sočasno po enega nasprotnika, ali pa, če ena stranka ujame nasprotnika, druga pa sočasno osvobodi ujetega pristaša, potem je oboje neveljavno. Ako dobi stranka jetnika in sočasno osvobodi ujetega pristaša, potem velja samo eno in sicer si voli stranka sama, kdo ji je ljubši.

Ujet je:

- Kdor prestopi mejo igrišča, če zakliče preganjalec „Stoj!“
- Kdor udari nasprotnika po krivici.
- Kdor udari nasprotnika in ne zakliče: „Stoj!“
- Kdor zakliče: „Stoj!“ in ne udari obenem.
- Kdor pri reševanju ne zakliče: „Prost!“

V vsakem izmed navedenih slučajev se pretrga igra in vsi se vrnejo na svoja mesta.

Pri jetnikih in pred njimi ne sme nihče stati z namenom, da bi zabranil njih osvoboditev. Jetniki ne smejo ne sedeti, ne ležati.

Jetniki naj pazijo, ali se nasprotniki vselej vračajo za ris, preden tekajo iznova.

Jetnika morejo osvoboditi samo takrat, kadar je stal pravilno na svojem mestu. Več jetnikov je oproščenih le takrat, če se drže za roke in če stoji prvi jetnik na risu.

Če pribeži izjemoma neujet igralec v nasprotni tabor, je tam nedotakljiv, toda v ugodnem trenutku naj uide preko igrišča domov. Na tem begu seveda ne more loviti nasprotnikov, pač pa ga smejo ujeti oni.

Drugi način pogona: Vsaka stranka si postavi 4—8 korakov pred svojim risom prapor. Če ugrabi igralec nasprotniški prapor, potem zmaga njegova stranka brez ozira na število jetnikov.

Vodnikom strank se priporoča, da določijo red, po katerem tekajo igralci v boj, in sicer čuva eno krilo jetnike, drugo napada, drugi pa posegajo v odločilnih trenutkih v boj.

33. Svinjkat.

Igralcev 6—20.

Kolikor je igralcev, toliko jamic si izkopljejo in sicer eno na sredi, ostale pa v krogu vsaj 3—5 korakov od srednje. Srednja jamica je svinjski „hlev“. „Svinjka“ je lesena krogla, okrogel kamen ali žoga iz krp. Vsak igralec ima svojo palico.

Da določijo, kdo bo uganjal svinjko, stopijo igralci k hlevu in vtaknejo vanj palice. Vodnik šteje: „Ena, dve, tri!“ in na „tri“ zbeže na vse strani k jamicam. Najpočasnejši igralec ne najde več nobene jamice prazne in mora kot „pastir“ uganjati svinjko, ki so mu jo pognali daleč proč od hleva. Ostali igralci mu branijo pot k hlevu in mu odbijajo svinjko s palicami.

Odbijaje pa morajo paziti, da jim ne uide pastir v jamico, zakaj pastir si sme prilastiti katerokoli jamico, katero najde prazno.

Igralec, ki mu je prevzel pastir jamico, vtaknivi palico v njo, mora na to sam uganjati svinjko v hlev. Med igro lahko menjavajo igralci svoja mesta. Pastir lovi nasprotniške udarce s svojo palico in kota svinjko k hlevu. Kadar jo užene, pridejo vsi zopet k hlevu in igra se pričnenja iznova.

Če mora kateri igralec pretrgati igro (n. pr. če hodijo pastirji med igro zavračati krave), položi palico poprek po jamici in zakliče: „Moja jama zakovana!“

34. Lov tihotapcev.

Igralcev 10—50. Igrišče: omejen gozd.

Igralci se razdele na paznike in tihotapce. Pazniki imajo kot znak palice, tihotapci pa narobe poveznjene kape in v rokah koruznico ali drugo slamo („tobak“). Pazniki si določijo nekje na praznoti svojo trdnjavo z ječami, tihotapci pa se porazgube in poskrijejo v gozdu. Vodnik pošlje svoje paznike na lov. Kadar najde ali dohiti paznik tihotapca in ga udari, potem mora tihotapec z njim v ječo. Pri jetnikih mora stati vedno dovolj močna straža, ki pazi, da se ne priplazi vodnik ali kdo drug izmed tihotapcev, ki lahko reši jetnike, dotaknivi se enega izmed njih, preden ga udari stražnik. Osvobojeni tihotapci se poskrijejo iznova. Kadar so v ječi vsi tihotapci, je konec igre.

Drugi način: Žreb določi paznika. Vsi drugi so tihotapci in se razkrope po gozdu. Paznik jih gre iskat, in kogar najde, ta mu mora pomagati pri nadaljnjem lovu. Vsakemu tihotapcu je treba odvzeti „tobak“.

(Dalje prih.)

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Slovenska sokolska zveza.

Redne seje zveznega predsedstva se vrše vsak drugi torek, ob polu 9. zvečer v zvezni sobi v „Narodnem domu“. Na to opozarjamo člane zveznega predsedstva. Ta mesec bo torej seja dne 31., v novembru pa dne 14. in 28.

Iz tehničnega odseka S. S. Z. Proste vaje članov za III. slovenski vsesokolski zlet so že sestavljene ter jih objavimo v novembrski številki „Slovenskega Sokola“. V nedeljo, dne 12. novembra, bo ob 10. dopoldne zveznega vadiateljskega zbora seja, ki se eventualno nadaljuje popoldne. Temu sestanku je poglobljena naloga, da se praktično predelajo te proste vaje, ki jih bo prihodnje leto že izvajati na vseh župnih zletih.

Tudi proste vaje telovadk za III. zlet so že sestavljene ter se bodo na posebnem sestanku vadiateljic predelale praktično in priobčile kakor hitro mogoče. Dan temu sestanku se določi pri seji zveznega vadiateljskega zbora.

Zbirajte zletne sklade! Dolžnost naša je, da se VI. češkega vsesokolskega zleta prihodnje leto v Pragi, ki bo obenem I. vseslovanski sokolski zlet, udeležimo v kolikor mogoče velikem številu. Bratje, štedite, bratska društva zbirajte zletne sklade, da bo udeležba kar največja! Štedite in zbirajte sklade pa tudi po praškem zletu, da se vsako društvo kar najmnogobrojneje more udeležiti našega III. vsesokolskega zleta I. 1913. v Ljubljani.

Celjska sokolska župa.

„Mariborski Sokol“ je priredil v „Narodnem domu“ dne 17. septembra t. l. popoldne narodno veselico z javno telovadbo, katere čisti dobiček se je namenil fondu za zgradbo sokolskega doma v Mariboru. Prireditelj se je vključil deževnemu vremenu obnesla dobro tako v telovadnem, kakor tudi v gmotnem oziru. Telovadni spored je obsegal: zagrebške proste vaje, katere je izvajalo 14 telovadcev, žensko telovadbo na bradlji (6 telovadk), skupine na bradlji (24 telovadcev) in orodno telovadbo članstva s tremi vrstami na drogu, bradlji in konju. Občinstvo je z zanimanjem in burnim priznavanjem sledilo telovadnim točkam, zlasti so pa ugajale proste vaje, ki so se malone izvajale vzorno. Po telovadbi se je razvila živahna zabava v vseh prostorih „Narodnega doma“. — Naše rodoljubne gospe in gospodične so s svojim sodelovanjem v raznih šatorih pripomogle, da je bil gmojni uspeh zadovoljiv, zakaj ostalo nam je čistih K 420.02; ta vsota se je naložila plodonosno v zgoraj naznačeni namen. Enake prireditve se bodo vršile redno vsako leto, da se čimprej izpolni splošna želja, postaviti mejno trdnjavo, prepotrebni „Sokolski dom“.

H.

Gorenjska sokolska župa.

Sokol v Kranju je priredil letošnjo javno telovadbo 3. septembra na lastnem letnem telovadišču pod Gaštemem. Telovadbo je otvoril šolski naraščaj (27 dečkov)

s prostimi vajami, ki pa so bile dečkom pretežke. Navadili so se jih slabo in jih izvajali slabo. Tudi orodna telovadba naraščaja ni zadovoljila gledalcev. Slabi vtiski, ki ga je naredil naraščaj na občinstvo, so popravile telovadke (12). Z lahкими iz prožnimi koraki so došle na telovadišče, se razvrstile k nastopu in izvajale vseh pet sestav prihodnjeletnih praških zletnih prostih vaj za telovadke. Izvedba krasnih toda težkih sestav je bila prav dobra in skladna ter je zelo ugajala občinstvu. Tudi članstvo (28 telovadcev) je izvajalo zagrebške proste vaje lepo in gladko ter želo zaslužen po-hvalo. Z orodno telovadbo članstva pa nismo bili povsem zadovoljni. K orodju (krogi, drog, bradlja, konj na šir in vzdolž, koza, skok v višino) je nastopilo pet vrst. Telovadci so bili pri vseh orodjih premalo pozorni na dostop k orodju in odstop od njega; doskoki na tla so bili slabi. Sestave na drogu so bile preenolične, izvedba pretrgana in negotova. Na krogih je ponavljala cela vrsta eno vajo trikrat, da se je zdelo, kakor da bi se telovadci šele učili te vaje. Telovadba na drugem orodju je bila sicer dobra. Nastop sta zaključili dve dobro uspeli skupini članstva. — Zatem se je vršila dobro obiskana vrtna veselica.

Minus.

Slovensko Sokolstvo v Ameriki. Sokol v Clevelandu je kupil za svoj dom stavbišče. Oddal ga je v najem za toliko časa, dokler ne nabere primerne zneska za zgradbo.

Raznoterosti.

Tekme na vsesokolskem zletu v Pragi 1. 1912.

Po češkem tekmovalnem redu obsegajo tekme vrst tudi tekmovalje v poljubni vaji na enem izmed glavnih orodij. Na ostalih glavnih orodjih je tekmovali v obveznih vajah. Za tekme na VI. češkem vsesokolskem zletu v Pragi prihodnje leto je kot orodje, na katerem bo izvajati poljubno vajo, tehnični odsek Č. O. S. določil drog. Obvezne vaje bodo potemtakem na bradlji, konju na šir in na krogih. Dalje bo v vse tekme uvrščeno tudi metanje kroglice, težke $7\frac{1}{4}$ kg. Za posebne tekme je določen tek na 91.4 m ter nameravana tudi tekma v mečevanju. Tekmovalne vaje na orodju za tekme vrst in za prvenstvo Č. O. S., bodo sestavili: na bradlji brata dr. Vaniček in Havel, na krogih brata Bílek in Müller, na konju na šir brata Heller in Kotrouš, na drogu (samo za tekmo za prvenstvo) brata Kavalir in Sekyra.

Tekme Zveze slovanskega Sokolstva. Na VI. češkem vsesokolskem zletu v Pragi 1. 1912., ki bo obenem I. vse-slovanski sokolski zlet, se prirede tudi tekme Zveze slovanskega Sokolstva. Vsak slovanski narod se more tekme udeležiti z eno vrsto. Tekmovalni red še ni določen.

Natečaj za župnega učitelja sokolske telovadbe je razpisala Hrvatska sokolska župa Strossmayerova v Oseku. Mesto je razpisano za eno leto, nagrada 2400 K, potni stroški (iz sedanjega bivališča v Osek in nazaj ter do posameznih sokolskih društev) se povrnejo. Prošnje je vložiti do 20. novembra 1911. l. pri župnem predsedstvu. Prosilci morajo biti docela večji hrvaškemu jeziku v govoru in v pisavi ter poznati hrvaško sokolsko terminologijo. Podrobne pogoje naznani tudi predsestvo Slovenske sokolske zveze.

Prihodnji zlet francoskih gimnastov (38.) se vrši v dneh 6.—9. aprila 1912. v Tunisu. Slovenska sokolska

zveza je prejela od Unije francoskih gimnastov in od zletnega pripravljalnega odbora prirčno vabilo k temu zletu.

Unija francoskih gimnastov. Prvo telovadno šolo je ustanovil v Parizu l. 1820. bivši španski častnik Amoros. Izpočetka so se gojile telesne vaje samo med vojaštvom in v šolah, drugače pa je bilo zanje zelo malo zanimanja. Zato se telovadba dolgo časa ni mogla ukoreniniti in razširiti med francoskim narodom. Na tedanji francosko-nemški meji v Alzaciji v Guebwilleru (Gebweiler), ondi, kjer se borita med seboj romanski in germanski živeli, se je ustanovilo l. 1860. prvo francosko telovadno društvo. Torej so si osnovali Čehi svoje prvo telovadno društvo samo 2, Slovenci pa 3 leta pozneje kakor Francozi. Zanimanje za telovadbo je polagoma naraščalo, 10 let za tem je bilo na Francoskem 15 telovadnih društev in sicer 10 v Alzaciji in 5 v ostalem francoskem ozemlju (tudi v Parizu). V francosko-nemški vojni so pa izgubili Francozi Alzacijo l. 1871. Vsled tega se je tudi skrčilo število telovadnih društev na Francoskem, kjer se je kljub temu l. 1875. osnovala telovadna zveza „Union des sociétés de gymnastique de France“, ki je štela izprva le 7 društev. Največje zasluge za probujenje smisla za telesno vzgojo med francoskim narodom ima H. Sansboef, eden prvih prezidentov „Unije“ in njen sedanjí častni predsednik. Krog telovadnih društev je mogočno naraščal leto za letom in danes je v „Uniji“ združenih do 1070 društev s približno 200.000 člani. Telovadba se goji vsestransko in francoski gimnasti slove po svoji vztrajnosti in preciznem izvajanju najtežjih vaj na orodju in brez orodja. — Letošnji skupni zlet francoskih gimnastov se je vršil o Binkoštih v Caenu, na njem je bilo zastopano tudi češko Sokolstvo.

— c.

FR. ČUDEN

urar in trgovec

Ljubljana, Prešernova ulica
priporoča

največjo zalogo **vsakovrstnega blaga**,
sokolskih verižic in znakov po
najnižjih cenah.

Kolesa (biciklje) s prostim tekom
od 100 kron naprej.

Ceniki s koledarjem tudi po pošti
zastonj in franke.

Svoji k svojim!

Brivski salon

S. STRMOLI

Pod Trančo (poleg Radeckega mostu)

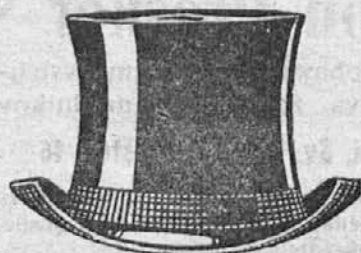
se vljudno priporoča bratom Sokolom za obilen
obisk. Izdeluje vsa lasničarska dela. Slavnim so-
kolskim in drugim društvom vljudno naznanja, da
preskrbuje po naročilu ves potrebni material za
maskiranje pri gledaliških predstavah in drugih
priredbah.

Cene zmerno.

Postrežba solidna.

Svoji k svojim!

Točna postrežba!

Zmerne cene!

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg šte. 11

priporoča klobuke, cilindre,
čepice, sokolske čepice,
... peresa, pasove i. t. d. ...

= najnovejše fasone in po najnižjih cenah. =

NARODNI DOM

Izvrstna
jedila.
Pristna
vina.

Zbirališče
slovenskega
Sokolstva.

Za obisk se priporoča E. KERŽIŠNIK.

Slovenska

trgovina

FR. STUPICA

Ljubljana

Marije Terezije
cesta šte. 1.

ima vedno v zalogi **poljedelske stroje, šine**
in traverze za oboke, cement, štedil-
nike, peči, okove, cevi za vodo in vso
drugo železnino.

Ljubljanski Sokol je izdal:

„Redovne vaje“ v členu in četi, v zboru in praporu. — Cena
1 krono 80 vinarjev (s pošto 10 vinarjev več).

„Sokolska vzgoja“ in **„Nauk o nagovoru“**. (Predavanja v
vaditeljskem tečaju Češke sok. zveze l. 1908.) Cena 80 vinarjev (s pošto 5 vinarjev več).

☛ Obe knjigi sta **vsakemu Sokolu neogibno potrebni.** ☛

Knjigi pošilja proti naprejšnjemu plačilu Ljubljanski Sokol, dobiti pa ju je tudi
v „Narodni knjigarni“ in v Schwentnerjevi knjigarni v Ljubljani.

Cvetlični salon

Antona Bajca

V LJUBLJANI, Pod Trančo.

Izdeluje šopke in vence.

Priporočila se gostilna pri

„MIKUŽU“

v Ljubljani,

Kolodvorska ulica šte. 3.

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovska ulica 7

priporočila

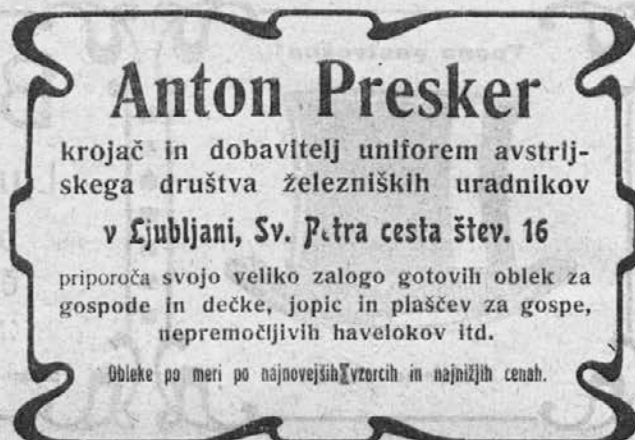

svojo veliko zalogo najboljših **pušk** in **samokresov** najnovejšega sistema, ter tudi **municijo** in vse druge **lovske priprave** po najnižjih cenah.

Popravila se izvršujejo točno.

Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne prosto.

Anton Presker

krojač in dobavitelj uniforem avstrijskega društva železniških uradnikov

v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 16

priporočila svojo veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plašev za gospe, nepremočljivih havelokov itd.

Obleke po meri po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah.

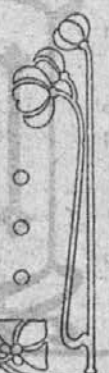
„Slovenskega Sokola“

letniki 1904, 1905, 1906, 1907,

1908, 1909 in 1910 so v zalogi pri

upravnistvu „Slovenskega Sokola“.

Cena vsakemu letniku 3 krone.

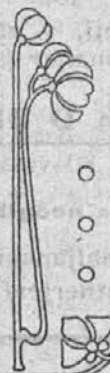
Vzorne kroje za te-
lovađbo in za izlete

dobavlja

strokovni sokolski zavod

Miroslava Zacha

Praga II., Sokolská tř. 35.

Priporočila se

kavarna „Evropa“

Z odličnim spoštovanjem

Anton Zonejc